

2026-10-12
KN2026/01343

Byggföretagens yttrande avseende delbetänkande av Kommittén Accelerationskontor för att underlätta industrins omställning; Att säga ja! SOU 2026:32

Byggföretagen är de enskilda byggföretagens bransch- och arbetsgivarorganisation och organiserar cirka 4 000 bygg-, anläggnings- och specialföretag. Byggföretagen har tagit del av rubricerad remiss och vill framföra nedanstående synpunkter.

Byggföretagens ställningstaganden

Byggföretagen tillstyrker den övergripande ambitionen att bostadsbrist, bristande kommunal kapacitet och otillräcklig infrastruktur inte får bli hinder för industriinvesteringar och företagsetableringar med stor betydelse för Sveriges konkurrenskraft och klimatomställning.

Det är positivt att utredningen skiljer mellan kommunernas allmänna ekonomiska risk och mer avgränsade risker inom exempelvis bostadsbyggande. En generell statlig kreditgaranti för kommunernas samlade risk bör inte införas. Däremot kan riktade, tidsbegränsade och väl avgränsade insatser som stärker bostadsbyggandet och kommunernas förmåga att hantera etableringar vara motiverade.

Byggföretagen:

- tillstyrker inrättandet av en statlig samordnings- och rådgivningsfunktion och föreslår därtill att funktionen kompletteras med resurser som underlättar planering och tillståndsgivning i kommuner där handläggning av bygglov och detaljplaner ökar snabbt i omfattning;
- tillstyrker i huvudsak en hyresförlustgaranti för nya hyresbostäder i etablerings- och omställningskommuner;
- betonar att stöden måste vara tydligt avgränsade, förutsägbara, teknik- och upplåtelseformsneutrala där så är möjligt samt utformade så att byggherren behåller en tydlig egen risk;
- välkomnar insatser som stimulerar ett bredare bostadsutbud, inklusive småhus.

En statlig funktion för stöd och råd

Byggföretagen tillstyrker inrättandet av en statlig samordnings- och rådgivningsfunktion. Byggföretagen välkomnar att Business Sweden får en permanent rådgivningsfunktion för kommuner vid stora etableringar. Eftersom åtgärdsförslag från en sådan rådgivningsfunktion kan komma att medföra kostnader är det också naturligt att tillstyrka utredningens förslag om en incitamentspeng till berörda kommuner.

Hyresförlustgaranti för nya hyresbostäder

Byggföretagen tillstyrker i huvudsak att en hyresförlustgaranti införs för nya hyresbostäder i etablerings- och omställningskommuner. På orter där efterfrågan förväntas öka kraftigt men där utfallet av stora industrisatsningar ännu är osäkert kan vakansrisken göra i övrigt angelägna projekt svåra att finansiera. En tidsbegränsad garanti kan bidra till att bostadsbyggandet kommer i gång så att bostadsbrist inte hämmar kompetensförsörjningen.

Byggföretagen bedömer att utredningens grundläggande skyddsmekanismer är rimliga: garantin täcker högst 50 procent av utebliven hyra, är begränsad till 15 miljoner kronor per garanti, gäller under begränsad tid och trappas ned efter fem år. Det är mycket viktigt att konstruktionen innebär att byggherren även fortsättningsvis har en betydande egen risk, och ett tydligt ansvar för projektets marknadsanpassning. Även kravet på att garantitagaren aktivt ska försöka hyra ut lägenheterna är viktigt.

För att begränsa risken för överutbud och snedvridning bör garantin endast kunna ges efter en transparent prövning av bostadsbehovet, etableringens seriositet, projektets genomförbarhet och angivna rimliga hyresnivåer. Det är också viktigt att länsstyrelsens bedömning och Boverkets tillämpning blir förutsebar och likvärdig i hela landet. Byggföretagen ser positivt på att statens risk ska bedömas och dokumenteras före beslut samt att garantiavgiften kopplas till den förväntade förlusten.

Incitamentspeng till kommunerna

Byggföretagen tillstyrker förslaget om en incitamentspeng i form av ett riktat statsbidrag till kommuner som ska attrahera och ta emot stora företagsetableringar eller expansioner.

Kommuner kan behöva göra betydande investeringar och förstärka verksamheter långt innan skatteunderlag och andra intäkter hinner utvecklas. Det gäller bland annat fysisk planering, bygglov och andra tillstånd, vatten och avlopp, lokal infrastruktur, utbildning och arbetsmarknadsinsatser. Bidraget bör därför kunna användas brett inom de kommunala verksamheter som direkt möjliggör en etablering och ett ökat bostadsbyggande.

Förslaget om en ram på 200–250 miljoner kronor under fem år är ett rimligt första steg. Byggföretagen anser dock att regeringen bör följa efterfrågan och vara beredd att förstärka ramen om antalet kvalificerade etableringar och kommunernas faktiska behov motiverar det. Tilldelningen bör ske skyndsamt,

efter transparenta kriterier, och ge kommunerna rimlig framförhållning i planering och projektgenomförande. Tillväxtverket bör få ett tydligt uppdrag att handlägga, följa upp och redovisa stödet.

Utöver ekonomiskt stöd föreslår Byggföretagen att det tillfogas personella resurser för att underlätta planering och tillståndsgivande. Skapa en pool av nationella plan- och bygglovshandläggare som kan bistå de kommuner som, under en begränsad period, kommer att utsättas för hög belastning. Dessa personer kommer, utöver den aktuella förstärkningsinsatsen, kunna hjälpa till att bygga upp verksamheten för att långsiktigt säkerställa kompetens och effektiva processer.

Det behövs senior kompetens inom plan och bygglov och en sådan resursfunktion skulle exempelvis kunna kopplas till den rådgivningsfunktion som Business Sweden föreslår ansvara för.

Räntebidrag till privatpersoner som bosätter sig i nya småhus

Byggföretagen delar utredningens bedömning att etablerings- och omställningskommuner behöver en blandad bostadsbebyggelse. Hyresrätter är viktiga, men för att orter ska kunna växa långsiktigt behöver det också finnas småhus och andra upplåtelseformer som svarar mot olika hushålls behov.

Det föreslagna räntebidraget till personer som bosätter sig i nya småhus kan bidra till att bredda efterfrågan. Byggföretagen anser att åtgärden bör följas upp noga med avseende på träffsäkerhet, administrativa kostnader och faktisk effekt på byggandet. Bidraget bör vara enkelt att förstå och tillämpa samt inte utformas så att det missgynnar vissa byggsystem eller upplåtelseformer.

Ett grundläggande problem i berörda kommuner är att möjligheten till investeringar i nya småhus begränsas av låga marknadsvärden. Samtidigt utgörs ofta stora områden av dessa kommuner av natur med attraktiva lägen nära vattendrag. Det är ofta helt unika lägen som skulle kunna generera högre marknadsvärden genom en anpassning av dagens generella tillämpning av strandskyddslagstiftningen. Genom att ge kommuner stärkta möjligheter att avgöra hur stränder nyttjas skulle ett ökat småhusbyggande kunna möjliggöras på marknadsmässiga villkor. Byggföretagen anser att detta är ett alternativ som bör prövas som ett komplement till det föreslagna bidraget.

Frågor med anledning av detta remissvar kan ställas till Fredrik Isaksson, Chefekonom, fredrik.isaksson@byggforetagen.se alt. 070-925 58 67.

BYGGFÖRETAGEN

Kristoffer Tamsons
Verkställande direktör